

Avdelningen för resurseffektivt samhälle
Enheten för bebyggelse
Sarah Petersson
sarah.petersson@energimyndigheten.se

Boverket
remiss@boverket.se

Informationsklass: K0

Yttrande angående Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning och värmeisolering i byggnader – BFS 20xx:A26

Sammanfattning

- Energimyndigheten avstyrker Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning och värmeisolering i byggnader – BFS 20xx:A26, eftersom förslaget inte är förenligt med den omfattande förbättring av byggnaders energiprestanda som det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda (EU/2024/1275) syftar till att åstadkomma.
- Energimyndigheten håller med Boverket om att det bör finnas vissa anpassningsmöjligheter i energiprestandakrav på redan uppförda byggnader, men anser inte att byggnader ska få kallas nollutsläppsbyggnader om energiprestandakraven har anpassats, det vill säga sänkts.
- Energimyndigheten anser inte att nya byggnader bör kunna undantas från kraven på specifik eleffektanvändning.
- Energimyndigheten bedömer att gränserna för högsta tillåtna energiprestandatal är för högt satta utifrån vad som är kostnadsoptimalt, eftersom beräkningarna baseras på inaktuella prisantaganden.
- Energimyndigheten anser att även fritidshus bör omfattas av kravet på högsta specifik elanvändning eftersom de kan påtagligt bidra till effekttoppar i elnätet.
- Energimyndigheten ställer sig positiv till införandet av kategoritypisk användning i byggnaden vid beräkning av energiprestandatal, men att Boverket bör föreskriva metoden för hur energiprestandakravet ska verifieras.
- Energimyndigheten ställer sig positiv till Boverkets förslag på införande av ett krav på specifik eleffektanvändning. Boverket bör dock föreskriva metoden för hur kravet ska verifieras. Energimyndigheten saknar dessutom ett resonemang kring behovet av att även ta fram en dimensionerad sommarutetemperatur som komplement till dimensionerade vinterutetemperatur vid beräkning av kravet på specifik eleffektanvändning i byggnader.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten avstyrker Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning och värmeisolering i byggnader – BFS 20xx:A26. Energimyndigheten anser att förslaget till föreskrift urholkar begreppet nollutsläppsbyggnad och därmed inte är förenligt med den omfattande förbättring av byggnaders energiprestanda som det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda (EU/2024/1275) syftar till att åstadkomma.

En förbättrad energiprestanda i bebyggelsen medför stora samhällsnyttor och är ett nödvändigt bidrag för en hållbar omställning av energisystemet. I takt med att samhället ställer om ökar trycket på de fossilfria energiresurserna, såsom el och biobränslen. Att använda all energi mer effektivt, även den förnybara, underlättar omställningen av de fossilberoende sektorerna. Dessutom är energieffektivisering ofta billigare för samhället än att investera i kostsam utbyggnad av elnät och ökad produktion av el. Boverket nämner själva den stora samhällsnytta som följer av ökad energieffektivisering i bebyggelsen, men Energimyndigheten anser att detta inte återspeglas i den föreslagna föreskriften.

Definition av en nollutsläppsbyggnad

Energimyndigheten anser inte att byggnader som fått kraven på energiprestanda anpassade, det vill säga sänkta, ska kunna kallas nollutsläppsbyggnader. En mycket hög energiprestanda är en definierande egenskap hos en nollutsläppsbyggnad och det behöver därför gälla konsekvent för att inte begreppet ska urholkas. Om begreppet nollutsläppsbyggnad urholkas, urholkas också målet för 2050, vilket är ett byggnadsbestånd med nollutsläpp men även mycket hög energiprestanda.

I Boverkets förslag bedöms den tekniska, ekonomiska och funktionella genomförbarheten utifrån en ögonblicksbild, men det är viktigt att beakta att omvandlingen till en nollutsläppsbyggnad kan vara en process över tid. Detta illustreras inte minst igenom de energirenoeringsplaner¹ som direktivet om byggnaders energiprestanda ger medlemsstaterna möjlighet att ta fram och som syftar till att ge byggnadsägaren vägledning för att omvandla en byggnad till en nollutsläppsbyggnad innan 2050. Idén med planerna är att en energirenoeringsåtgärd som inte är genomförbar idag kan bli det senare i byggnadens renoveringscykel eftersom den då kan genomföras i samband med andra åtgärder. Genomförbarheten kan även påverkas av yttre omständigheter, såsom teknisk utveckling och förändrande energipriser. Att nå kriterierna för en nollutsläppsbyggnad behöver förbli en långsiktig ambition och utgöra ett bibehållet incitament för fastighetsägare över en lång tid. Energimyndigheten anser att den anpassning av energiprestandakraven för befintliga nollutsläppsbyggnader som är möjlig enligt Boverkets förslag underminerar den långsiktiga förbättringen av byggnadsbeståndets energiprestanda.

¹ Regeringen föreslår i prop. 2025/26:159 att renoveringspass bör kallas energirenoeringsplaner i det regelverk som genomför det omarbetade direktivet.

Energimyndigheten håller dock med Boverket om att det bör finnas vissa anpassningsmöjligheter i energiprestandakrav på redan uppförda byggnader, men utan att de får kallas nollutsläppsbyggnader, vilket utvecklas under rubriken nedan.

Energimyndigheten utvecklar också vidare sina ståndpunkter kring klassificering av nollutsläppsbyggnader i yttrande angående förslag till ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:4) om energideklaration för byggnader – BFS 20xx:B26.

Anpassningsutrymmet för redan uppförda byggnader

Energimyndigheten instämmer i att det kan finnas behov av att anpassa energiprestandakraven för redan uppförda byggnader utifrån vad som är tekniskt, funktionellt och ekonomiskt genomförbart eller utifrån byggnadens kulturvärden. En sådan anpassning behöver dock inte nödvändigtvis betyda att *nivån* på kraven anpassas utan kan i stället innebära att *takten* för uppfyllande gör det. Detta blir särskilt relevant vid införandet av MEPS-kraven enligt förslaget i BFS 20xx:A30, eftersom dessa tidpunkter kan ligga i otakt med en byggnads renoveringscykel. För vissa byggnader kan det därför vara motiverat att skjuta upp uppfyllandet av kravet för att möjliggöra en mer kostnadseffektiv åtgärdsplan, så länge den långsiktiga ambitionsnivån är tydlig. Ett sätt att säkerställa detta är att koppla möjligheten till anpassning till att byggnadsägaren ska ta fram en energirenoveringsplan.

Boverket föreslår inte att reglera i föreskriften hur genomförbarhet ska bedömas, utan resonerar enbart om detta i motiveringen till förslaget. Där anges att även icke-monetära kostnader ska kunna ligga till grund för anpassade krav. Att kunna väga in sådana svårbedömda nyttor och kostnader kräver hög kompetens och resurser hos den som gör bedömningen för att inte enbart beakta de ofta direkt synliga kostnaderna utan också nyttor som exempelvis förbättrad inomhusmiljö, vilket skulle kunna tala för mer ambitiösa krav. Den som gör bedömningen behöver också ha kompetens om hur icke-monetära kostnader kan minskas på andra sätt genom sänkta krav på energihushållning, t.ex. genom att hänvisa byggnadsägaren till den kommunala energi- och klimatrådgivningen för att minska de administrativa kostnaderna i planeringsfasen eller rekommendera cirkulära lösningar i stället för att ersätta fungerande byggnadselement med helt nya. I praktiken är det stor risk att dessa förutsättningar inte kommer att finnas på plats, utan att möjligheten att beakta även icke-monetära kostnader kommer att öppna upp för bedömningar där kraven systematiskt anpassas nedåt men aldrig uppåt.

Krav på nya byggnader

Energimyndigheten anser inte att nya byggnader bör kunna undantas från kraven på specifik eleffektanvändning. Eftersom det i författningsförslaget föreslås att nya byggnader inte medges ett anpassningsutrymme för kraven om energiprestandatal, kan det vara försvarligt att medge undantag för vissa andra krav. Energimyndigheten menar dock att detta inte bör gälla kravet på specifik

eleffektanvändning, eftersom energiprestandatalet inte uttryckligen tar hänsyn till byggnadens eleffektbehov och därmed den belastning som byggnaden kan orsaka på elsystemet.

Energiprestandakrav för nollutsläppsbyggnader

Energimyndigheten bedömer att gränserna för högsta tillåtna energiprestandatal är för högt satta utifrån vad som är kostnadsoptimalt. Boverkets beräkningar av kostnadsoptimala nivåer utgår från konsultrapporter från perioden 2023–2025, vilket innebär att delar av underlaget redan hunnit bli föråldrat. Antaganden om energiprisutveckling baseras på Energimyndighetens scenario *Lägre elektrifiering* från 2023, där fjärrvärmepriserna bedömdes minska under scenarioperioden, medan Energimyndighetens uppdaterade scenarier från 2025 visar betydligt högre, förväntade fjärrvärmepriser. I referensscenariot *Beslutad policy* ökar fjärrvärmepriserna med cirka 40 procent i reala termer under den 20-åriga kalkylperiod som används för beräkning av kostnadsoptimala nivåer. Detta leder till en underskattning av lönsamheten för åtgärder som reducerar värmebehovet i de studerade typbyggnaderna och följaktligen en överskattning av de kostnadsoptimala nivåerna i termer av energiprestandatal.

Specifika synpunkter

1 kap. 3 §

Utifrån 3§ framgår det att fritidshus inte föreslås omfattas av föreskrifternas tillämpningsområde, men Energimyndigheten anser att det ur ett effektperspektiv är angeläget att fritidshus omfattas av kravet på högsta specifik elanvändning. På platser med många fritidshus där nyttjandet koncentreras till de kallaste månaderna på året, då uppvärmningsbehovet är stort, kan fritidshus avsevärt bidra till effekttoppar som sätter stor press på elnätet. I många fall rör det sig dessutom om stora hus med omfattande elanvändning, inte bara för uppvärmning.

1 kap. 7–13 §

Energimyndigheten är positiv till förslaget om införande av kategoritypisk användning i byggnaden vid beräkning av energiprestandatal och instämmer med Boverket att detta bättre avspeglar byggnadens energitekniska egenskaper. Energimyndigheten anser vidare att Boverket bör föreskriva vilken metod som ska användas för att verifiera att energiprestandakravet är uppfyllt och att denna metod i första hand bör utgå från uppmätta värden eftersom dessa bättre återspeglar byggnadens verkliga energianvändning. Boverket framhåller att mycket bör lämnas till branschen att utveckla när det gäller verifieringsmetoder, men Energimyndigheten anser att det är viktigt att säkerställa att bedömningarna görs likvärdigt för att upprätthålla rättssäkerheten.

1 kap. 15–17§

Energimyndigheten är positiv till Boverkets förslag om införande av ett krav på specifik eleffektanvändning, eftersom det till skillnad från maximalt installerad eleffekt utgår från byggnadens behov och därmed till den belastning byggnaden medför för elsystemet. Energimyndigheten instämmer i Boverkets resonemang,

att krav på specifik eleffektanvändning, uppdelat per byggnadskategori, leder till att kravet blir mera träffsäkert satt utifrån byggandes användningsområde samt förenklar beräkningar. Energimyndigheten anser även i detta fall att Boverket bör föreskriva vilken metod som ska användas för att verifiera att kravet är uppfyllt.

Energimyndigheten saknar dock ett resonemang kring behovet av att även ta fram en dimensionerande sommarutetemperatur som komplement till dimensionerade vinterutetemperatur vid beräkning av kravet på specifik eleffektanvändning i byggnader, särskilt mot bakgrunden av att kylbehovet i befintliga byggnader ökar. I byggnader där uppvärmningen sker med fjärrvärme kan effekten för kyla vara den faktor som dominerar byggnadens maximala belastning på elnätet.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschef Veronica Eade. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit handläggaren Carolina Koronen och handläggaren Carl-Magnus Palmblad. Föredragande har varit handläggaren Sarah Petersson.

Veronica Eade